ODPORÚČANIA

KOMISIA

ODPORÚČANIE KOMISIE

zo 6. mája 2008,

týkajúce sa externého zaručenia kvality v prípade štatutárnych audítorov a audítorských spoločností vykonávajúcich audit subjektov verejného záujmu

[oznámené pod číslom K(2008) 1721]

(2008/362/ES)

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 211,

keďže:

(1) Externé zabezpečenie kvality je v prípade štatutárneho auditu rozhodujúce pre vysokú kvalitu auditu. Zverejňovaným finančným informáciám sa ním dodáva dôveryhodnosť a akcionárom, investorom, veriteľom a ostatným zúčastneným stranám sa poskytuje lepšia ochrana. Každý systém externého zabezpečenia kvality by preto mal byť objektívny a nezávislý od audítorskej profesie.

(2) Článkami 29 a 43 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES zo 17. mája 2006 o štatutárnom audite ročných účtovných závierok a konsolidovaných účtovných závierok, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS a ktorou sa zrušuje smernica Rady 84/253/EHS [1] sa zavádzajú kritériá na vysokej úrovni pre systémy zaručenia kvality v prípade všetkých štatutárnych audítorov a audítorských spoločností. Do smernice sú zahrnuté niektoré myšlienky obsiahnuté v odporúčaní Komisie 2001/256/ES z 15. novembra 2000 o zabezpečení kvality v prípade štatutárneho auditu v Európskej únii: minimálne požiadavky [2].

(3) Časti tohto odporúčania, ktoré sa týkajú štatutárneho auditu subjektov verejného záujmu, však boli prekonané najnovším medzinárodným vývojom a tendenciami zaviesť pre tieto audity systémy externého zaručenia kvality, ktoré sú riadené nezávisle od audítorskej profesie a u ktorých previerku zaručenia kvality nevykonávajú audítori.

(4) V kritériách ustanovených v smernici 2006/43/ES sa aj naďalej počíta so značnými rozdielmi v spôsobe, akým sa v členských štátoch v súčasnosti organizujú systémy externého zaručenia kvality v prípade štatutárnych audítorov a audítorských spoločností. Malo by sa zabrániť tomu, aby zúčastnené strany rozdielne chápali audítorskú kvalitu štatutárnych audítorov a audítorských spoločností v členských štátoch, najmä so zreteľom na článok 34 smernice 2006/43/ES. Smernicou 2006/43/ES sa takisto podporujú systémy verejného dohľadu členských štátov s cieľom nájsť koordinovaný prístup k vykonávaniu previerok zabezpečenia kvality.

(5) Spolupráca medzi členskými štátmi je prioritou so zreteľom na audity subjektov verejného záujmu. K systémom zaručenia kvality by sa v prípade štatutárnych audítorov a audítorských spoločností vykonávajúcich audit v týchto subjektoch malo dať ďalšie usmernenie. Je preto vhodné vypracovať nové odporúčanie, ktoré je so súčasným stavom v lepšom súlade než rozhodnutie 2001/256/ES a v ktorom sa zohľadňujú nové medzinárodné trendy, ako aj konkrétne potreby členských štátov. Nie je však potrebné vypracovať podrobné usmernenie, pokiaľ ide o systémy zaručenia kvality v prípade štatutárnych audítorov a audítorských spoločností vykonávajúcich audit v subjektoch iných, než sú subjekty verejného záujmu.

[1] Ú. v. EÚ L 157, 9.6.2006, s. 87. Smernica v znení smernice 2008/30/ES Európskeho parlamentu a Rady (Ú. v. EÚ L 81, 20.3.2008, s. 53).

[2] Ú. v. ES L 91, 31.3.2001, s. 91.

(6) Inšpekciami by sa malo prispieť k zvýšeniu kvality auditu v prípade kontrolovaného štatutárneho audítora alebo audítorskej spoločnosti a mali by byť pravidelné a preventívne. Treba sa pri nich sústrediť na vytvorenie a zachovanie dôvery v štatutárne audity, a tým i dôvery vo finančné trhy. Toto odporúčanie by sa preto nemalo týkať vyšetrovaní *ad-hoc*, ktoré sa vykonávajú z dôvodu možných porušení zákonov a iných právnych predpisov.

(7) S cieľom zvýšiť kvalitu auditov v rámci Spoločenstva by nezávislé orgány dohľadu mali zohrávať aktívnejšiu úlohu pri inšpekcii audítorských spoločností. Na zaistenie nezávislosti systému inšpekcií by sa malo vypracovať usmernenie. So zreteľom na vykonávanie inšpekcií by sa mala objasniť možná úloha orgánov verejného dohľadu, profesijných združení a ďalších príslušných orgánov, ako aj úloha odborníkov. Musí sa takisto objasniť financovanie systému zabezpečenia kvality.

(8) Podľa článku 43 smernice 2006/43/ES sa previerka zaručenia kvality v prípade štatutárnych audítorov alebo audítorských spoločností vykonávajúcich audit subjektov verejného záujmu musí vykonávať aspoň raz za tri roky. Systém verejného dohľadu by mohol čeliť ťažkostiam pri nábore dostatočného počtu inšpektorov, ktorí vykonávajú previerky pri každej inšpekcii na mieste. Preto by za určitých podmienok malo byť možné, aby sa previerok na mieste zúčastnili aj odborníci, ktorí nemajú štatút inšpektora.

(9) S cieľom zaistiť, aby dotknutý štatutárny audítor alebo dotknutá audítorská spoločnosť postupovali v súlade so záverečnou správou o inšpekcii a aby sa im touto správou poskytli dostatočné usmernenia na to, aby sa v budúcnosti vyhli problémom uvedeným v správe, inšpektori a štatutárny audítor i audítorská spoločnosť by mali pred prijatím záverečnej správy a pri ďalšom postupe spolu účinne komunikovať.

(10) Na zlepšenie vykázateľnosti uplatňovania systému zabezpečenia kvality a jeho porovnateľnosti v rámci Spoločenstva by výročná správa o celkových výsledkoch kontrol mala zahŕňať kľúčové informácie o výkone, čo by umožnilo vypracovať hodnotenia použitých zdrojov aj efektivity a účinnosti systému zabezpečenia kvality.

(11) So zreteľom na nový medzinárodný vývoj, najmä na zapojenie príslušných orgánov a odborníkov do vykonávania inšpekcií, Komisia má v úmysle v roku 2011 vyhodnotiť túto situáciu,

TÝMTO ODPORÚČA:

Predmet úpravy

1. Týmto odporúčaním sa poskytuje usmernenie na uplatňovanie nezávislých systémov zaručenia kvality pre štatutárnych audítorov a audítorské spoločnosti, ktorí vykonávajú audit subjektov verejného záujmu v súlade s článkami 29 a 43 smernice 2006/43/ES.

2. Ak sa niektorý členský štát rozhodol vyňať určité subjekty verejného záujmu v súlade s článkom 39 smernice 2006/43/ES, mal by takisto vyňať tieto subjekty verejného záujmu z rozsahu pôsobnosti opatrení prijatých so zreteľom na toto odporúčanie.

Vymedzenie pojmov

3. Pre toto odporúčanie platia vymedzenia pojmov uvedené v článku 2 smernice 2006/43/ES. Na účely tohto odporúčania platia aj tieto vymedzenia pojmov:

a) „orgán verejného dohľadu“ znamená príslušný orgán v zmysle článku 2 ods. 10 smernice 2006/43/ES, ktorý zastupuje systém verejného dohľadu založený na zásadách ustanovených v článku 32 uvedenej smernice,

b) „inšpektor“ znamená preverovateľa, ktorý spĺňa požiadavky ustanovené v článku 29 ods. 1 prvého pododseku písm. d) smernice 2006/43/ES, je zamestnaný orgánom verejného dohľadu alebo iným príslušným orgánom, ktorý bol poverený vykonávať inšpekcie,

c) „kontroly“ znamenajú previerky zaručenia kvality zacielené na štatutárnych audítorov a audítorské spoločnosti, ktoré vykonáva kontrolór a ktoré nie sú vyšetrovaním v zmysle článku 32 ods. 5 smernice 2006/43/ES,

d) „odborník“ znamená fyzickú osobu, ktorá je odborným znalcom v oblasti finančných trhov, finančného vykazovania, vykonávania auditu alebo iných oblastí významných pre kontroly, pričom odborníkmi sú aj štatutárni audítori vykonávajúci svoje povolanie.

Nezávislosť systému zabezpečenia kvality

4. Orgán verejného dohľadu by mal niesť konečnú zodpovednosť za systém externého zaručenia kvality v prípade štatutárnych audítorov a audítorských spoločností vykonávajúcich audit subjektov verejného záujmu. Členské štáty by nemali menovať za orgán verejného dohľadu združenie či subjekt súvisiaci s účtovníckou alebo audítorskou profesiou.

5. Štatutárni audítori a audítorské spoločnosti vykonávajúce audit subjektov verejného záujmu by mali podliehať inšpekciám, ktoré vykonáva orgán verejného dohľadu, buď výhradne, alebo spolu s iným vhodným subjektom v súlade s bodom 6.

6. Malo by byť možné poveriť úlohami spojenými s vykonávaním inšpekcií iný vhodný subjekt za predpokladu, že je zaistená zodpovednosť takého subjektu vo vzťahu k orgánu verejného dohľadu a že si orgán verejného dohľadu ponechá aspoň tieto úlohy:

a) schvaľovanie a, pokiaľ to orgán verejného dohľadu pokladá za vhodné, zmenu a doplnenie metodík inšpekcií, vrátane príručiek pre kontrolu a pre postupy nasledujúce po kontrole, metodík vykazovania a pravidelných programov inšpekcií,

b) schvaľovanie a, pokiaľ to orgán verejného dohľadu pokladá za vhodné, zmenu a doplnenie správ o inšpekcii a správ o postupoch nasledujúcich po inšpekcii,

c) schvaľovanie a, pokiaľ to orgán verejného dohľadu pokladá za nutné, menovanie inšpektorov pre každú inšpekciu,

d) vydávanie odporúčaní a pokynov, ktoré sú akéhokoľvek druhu, subjektu, ktorý bol poverený vykonávaním úloh.

7. Orgán verejného dohľadu by mal mať právo zúčastňovať sa na inšpekciách a získavať prístup k dokumentácii o inšpekciách, k pracovným dokumentom auditu a iným relevantným dokladom.

8. Všetky opatrenia týkajúce sa financovania systému zabezpečenia kvality, vrátane opatrení týkajúcich sa miery financovania a rozsahu finančnej kontroly, by nemali podliehať schvaľovaniu alebo právu veta zo strany osôb či organizácií, ktoré sú zástupcami účtovníckej profesie, audítorskej profesie alebo audítorskej spoločnosti alebo s týmito profesiami a spoločnosťami inak súvisia. Miera financovania by mala orgánu verejného dohľadu umožniť zamestnávať dostatočný počet pracovníkov na účely vykonávania bodov 6 a 7.

9. Ak finančné prostriedky pre systém zabezpečenia kvality poskytnú štatutárni audítori alebo audítorské spoločnosti podliehajúce inšpekcii, akýkoľvek nimi splatný poplatok či iný príspevok by mal byť povinný a musí sa včas zaplatiť v plnej výške.

Nezávislosť inšpekcií

10. Orgán verejného dohľadu by mal zaistiť, aby existovali vhodné politiky a postupy týkajúce sa nezávislosti a objektívnosti pracovníkov, vrátane inšpektorov, a riadenia systému inšpekcií.

11. Konať v úlohe inšpektora by nemalo byť povolené osobe, ktorá je štatutárnym audítorom, alebo je zamestnaná u štatutárneho audítora alebo v audítorskej spoločnosti, alebo ak je medzi ňou a audítorom alebo tou spoločnosťou iná súvislosť.

12. Ktorákoľvek osoba by nemala konať ako inšpektor pri inšpekcii štatutárneho audítora alebo audítorskej spoločnosti až do uplynutia aspoň dvoch rokov od okamihu, keď táto osoba prestala byť spoločníkom či zamestnancom uvedeného audítora alebo uvedenej audítorskej spoločnosti, alebo od okamihu, keď skončila súvislosť medzi touto osobou a audítorom či audítorskou spoločnosťou.

13. Inšpektori by mali vydať vyhlásenie, že medzi nimi a kontrolovaným štatutárnym audítorom alebo audítorskou spoločnosťou neexistuje stret záujmov. Inšpektori, ktorí vydajú neúplné alebo nepravdivé vyhlásenie, by mali byť vylúčení z vykonávania inšpekcií a mali by podliehať účinným, primeraným a odradzujúcim sankciám.

14. Inšpektorov by v súvislosti s inšpekciami mal odmeňovať iba orgán verejného dohľadu alebo subjekt, ktorý bol poverený vykonávať inšpekcie. Inšpektori by nemali dostávať odmenu od preverovaného štatutárneho audítora, audítorskej spoločnosti alebo ich sietí.

15. Ak sa orgán verejného dohľadu domnieva, že na riadne vykonanie kontroly sú nevyhnutne potrebné konkrétne odborné znalosti, mali by inšpektorom napomáhať odborníci. Títo odborníci by mali konať pod priamym dohľadom inšpektora a mali by podliehať požiadavkám uvedeným v bodoch 10, 12 až 14.

Metodické usmernenie na vykonávanie inšpekcií

16. Keď v členskom štáte dočasne nie je na vykonávanie inšpekcií na mieste k dispozícii dostatok inšpektorov, orgán verejného dohľadu by mal mať právo rozhodnúť, že previerky na mieste vykonajú odborníci, a to za predpokladu, že títo odborníci spĺňajú požiadavky stanovené v článku 29 ods. 1 prvom pododseku písm. d) smernice 2006/43/ES, že sú plne zodpovední vo vzťahu k orgánu verejného dohľadu a že inšpektori vykonávajú previerky na mieste u rovnakého štatutárneho audítora alebo v rovnakej audítorskej spoločnosti aspoň každých šesť rokov.

17. Predmet inšpekcií by sa mal vzťahovať na:

a) posúdenie návrhu vnútorného systému riadenia kvality audítorskej spoločnosti,

b) primerané preskúšanie súladu postupov a previerku audítorských spisov subjektov verejného záujmu s cieľom overiť účinnosť vnútorného systému kontroly kvality,

c) so zreteľom na inšpekčné zistenia podľa bodov a) a b) posúdenie obsahu najnovších výročných správ o transparentnosti zverejnených štatutárnym audítorom alebo audítorskou spoločnosťou v súlade s článkom 40 smernice 2006/43/ES.

18. Mali by sa preskúmať aspoň tieto politiky a postupy vnútornej kontroly štatutárneho audítora alebo audítorskej spoločnosti:

a) dodržiavanie platných noriem auditu a noriem kontroly kvality zo strany štatutárneho audítora alebo audítorskej spoločnosti a dodržiavanie etických požiadaviek a požiadaviek nezávislosti, vrátane požiadaviek týkajúcich sa kapitoly IV a článku 42 smernice 2006/43/ES, ako aj príslušných právnych a správnych predpisov dotknutého členského štátu,

b) množstvo a kvalita použitých zdrojov, vrátane dodržiavania požiadaviek na priebežné vzdelávanie ustanovených v článku 13 smernice 2006/43/ES,

c) dodržiavanie požiadaviek ustanovených v článku 25 smernice 2006/43/ES týkajúcich sa poplatkov účtovaných za audit.

19. Na účely preskúšania súladu by sa mala vybrať aspoň významná časť audítorských spisov, a to na základe analýzy rizík vyplývajúcich z nesprávneho vykonávania štatutárneho auditu.

Výsledok inšpekcií

20. Inšpekčné zistenia a z nich vyplývajúce závery, ktoré sú podkladom pre odporúčanie, vrátane zistení a záverov týkajúcich sa správy o transparentnosti, by sa mali riadne oznámiť kontrolovanému štatutárnemu audítorovi alebo audítorskej spoločnosti a mali by sa s nimi prediskutovať, a to pred dokončením inšpekčnej správy. Kontrolovanému štatutárnemu audítorovi alebo audítorskej spoločnosti by sa mala poskytnúť lehota v dĺžke najviac 12 mesiacov od dátumu vydania inšpekčnej správy, aby podnikli opatrenia v súvislosti s odporúčaniami týkajúcimi sa vnútorného systému kontroly kvality audítorskej spoločnosti. Ak štatutárny audítor alebo audítorská spoločnosť neprijali po inšpekcii, ktorá sa u nich vykonala, riadne opatrenia so zreteľom na odporúčania, orgán verejného dohľadu by mal poukázať na hlavné nedostatky zistené vo vnútornom systéme kontroly kvality.

21. V súlade s riadnymi právnymi postupmi stanovenými v dotknutom členskom štáte by systém verejného dohľadu mal byť oprávnený podnikať disciplinárne opatrenia alebo ukladať sankcie v súvislosti so štatutárnymi audítormi a audítorskými spoločnosťami.

22. Orgán verejného dohľadu by mal aspoň včasne a vhodne informovať verejnosť o všetkých disciplinárnych opatreniach alebo sankciách uložených štatutárnym audítorom a audítorským spoločnostiam v súvislosti s vykonávaním povinného auditu. Orgán verejného dohľadu by mal identifikovať dotknutého štatutárneho audítora alebo dotknutú audítorskú spoločnosť a uviesť hlavné nedostatky, ktoré viedli k prijatiu týchto opatrení alebo uloženiu sankcií.

23. V prípadoch, keď sa počas inšpekcie zistilo, že správa o transparentnosti uverejnená štatutárnym audítorom alebo audítorskou spoločnosťou v súlade s článkom 40 smernice 2006/43/ES obsahuje informácie, ktoré orgán verejného dohľadu pokladá za značne zavádzajúce, vrátane informácií o účinnosti vnútorného systému kontroly kvality audítorskej spoločnosti, mal by orgán verejného dohľadu zaistiť, aby sa správa o transparentnosti zodpovedajúcim spôsobom bezodkladne zmenila.

Transparentnosť celkových výsledkov systému zabezpečenia kvality

24. Orgány verejného dohľadu by mali každoročne podávať správu o celkových výsledkoch systému zabezpečenia kvality. Správa by mala zahŕňať informácie o vydaných odporúčaniach, ďalšom postupe nasledujúcom po týchto odporúčaniach, prijatých disciplinárnych opatreniach a uložených sankciách. Mala by takisto obsahovať kvantitatívne informácie a ostatné kľúčové informácie o výkonnosti, pokiaľ ide o finančné zdroje, obsadenie pracovných miest zamestnancami a o efektívnosti a účinnosti systému zabezpečenia kvality.

Ďalší postup

25. Členské štáty sú vyzývané, aby do 6. mája 2009 informovali Komisiu o opatreniach prijatých so zreteľom na toto odporúčanie.

Adresáti

26. Toto odporúčanie je určené členským štátom.

V Bruseli 6. mája 2008

Za Komisiu

Charlie McCREEVY

člen Komisie